

แผนการเตรียมความพร้อมในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติด้านปศุสัตว์

ความเป็นมา

ภัยพิบัติที่เกิดตามธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็นอุทกภัย ภัยแล้ง และภัยหนาวในปัจจุบัน มีแนวโน้มรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจากภาวะการเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติ และการกระทำของมนุษย์ ก่อให้เกิดความเสียหายด้านการเกษตรเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะการเพาะปลูก การประมง และการเลี้ยงสัตว์ ส่งผลต่อการดำรงชีพ และโอกาสของเกษตรกรซึ่งส่วนใหญ่มีฐานะยากจน ภัยพิบัติที่เกิดขึ้นในปัจจุบันมักเกิดซ้ำซากในพื้นที่เดิม และการแก้ปัญหาที่ผ่านมาเป็นการตั้งรับ กล่าวคือเน้นไปที่การช่วยเหลือและฟื้นฟูมากกว่าการป้องกัน และลดผลกระทบ หากภัยมีความรุนแรงมากขึ้น มาตรการที่มีอยู่ไม่สามารถรองรับได้

การจัดทำแผนการเตรียมความพร้อมในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย ด้านปศุสัตว์ จึงเป็นปฏิบัติการเชิงรุกในการป้องกัน และลดผลกระทบจากพิบัติที่เกิดขึ้น รวมทั้งเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่ และการส่งเสริมขีดความสามารถของเกษตรกรให้มีทักษะในการแก้ไขปัญหาและช่วยเหลือตนเองเฉพาะหน้า อีกทั้งสนับสนุนให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการทำแผนป้องกันภัยเบื้องต้น เพื่อสร้างสำนึกและความรับผิดชอบซึ่งจะเป็นการแก้ปัญหาอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อใช้เป็นแผนและคู่มือการปฏิบัติงานเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของเจ้าหน้าที่
2. เพื่อช่วยลดความสูญเสียทางด้านปศุสัตว์ จากภัยพิบัติ
3. เพื่อให้การช่วยเหลือและฟื้นฟูอาชีพผู้ประสบภัย หลังภัยสงบเป็นไปด้วยความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

การดำเนินงาน

1.การดำเนินการก่อนเกิดภัย

เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการป้องกันและลดความสูญเสียด้านปศุสัตว์จากภัยพิบัติ จำเป็นต้องจัดเตรียมสิ่งต่างๆดังต่อไปนี้

- 1.1 การจัดเตรียมบุคลากร
- 1.2 การจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ และยานพาหนะ
- 1.3 การจัดเตรียมสถานที่ถาวรสำหรับการอพยพสัตว์ที่ปลอดภัยหรือสร้างแหล่งเก็บกักน้ำถาวรสำหรับสัตว์ในฤดูแล้ง
- 1.4 การเตรียมเสบียงสัตว์
- 1.5 การเฝ้าระวังก่อนเกิดภัย

1.1 การเตรียมบุคลากร

- 1.1.1. การจัดตั้งหน่วยเฉพาะกิจเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย

➤ หน่วยประชาสัมพันธ์

มีการฝึกในการประชาสัมพันธ์แนะนำให้เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ เตรียมป้องกันภัยโดยการสำรองเสบียงสัตว์ เวชภัณฑ์ การนำสัตว์ไปทำวัคซีนล่วงหน้า เพื่อเป็นการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรคให้กับสัตว์ จัดเตรียมสถานที่อพยพสัตว์ สู่ที่ปลอดภัย การชะลอนำสัตว์เข้าเลี้ยงหรือการจำหน่ายสัตว์ก่อนฤดูที่มีความเสี่ยงสำหรับภัยแล้ง จะต้องมีการกักเก็บ น้ำสะอาดสำหรับสัตว์ รวมทั้งความรู้กับเกษตรกรในการสำรองเสบียงสัตว์ เช่นการทำหญ้าแห้ง หญ้าหมัก ฟางปรุงแต่ง หรือการใช้วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรอื่นๆ มาใช้ในการเลี้ยงสัตว์ อีกทั้งส่งเสริมให้เกษตรกรเลี้ยงสัตว์ร่วมกับ เกษตรกรอื่นๆ ในลักษณะเกษตรผสมผสาน แทนเกษตรเชิงเดี่ยว

➤ หน่วยอพยพสัตว์

มีการฝึกในการช่วยเหลืออพยพสัตว์ สู่ที่ปลอดภัยโดยต้องเตรียมพาหนะหรือประสานขอรับการสนับสนุน ยานพาหนะจากหน่วยงานอื่นๆ

➤ หน่วยงานให้คำแนะนำการดูแลสุขภาพสัตว์และรักษาสัตว์ป่วย

มีการฝึกการให้คำแนะนำการดูแลสุขภาพสัตว์ ตลอดจนการดูแลรักษาสัตว์ป่วยหรือบาดเจ็บจากการ เคลื่อนย้าย หรือสัตว์ซึ่งได้รับผลกระทบจากภัยนั้นๆ

1.1.2. การจัดเตรียมความพร้อมให้กับบุคลากร

➤ จัดการประชุมบุคลากรทุกกลุ่มตามภารกิจ เพื่อชี้แจงและมอบหมายหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติเมื่อเกิดภัย พิบัติ พร้อมทั้งคำแนะนำหรืออบรมให้ความรู้ที่ควรทราบตามความเหมาะสม

➤ การจัดแบบจำลองการเกิดภัยพิบัติ เพื่อทดสอบความพร้อมของเจ้าหน้าที่

เพื่อให้เกิดความพร้อม ในการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ และแต่ละคนได้เข้าใจบทบาทของตนเอง จึงให้มีการ จำลองภัยพิบัติเกิดขึ้นในพื้นที่ใดๆ จนถึงขั้นมีการระดมกำลังเจ้าหน้าที่และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆเข้ามาในพื้นที่เพื่อ ช่วยเหลือผู้ประสบภัย โดยให้ปฏิบัติเหมือนเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การได้รับแจ้งเตือนภัยจากกรม อุตุนิยมวิทยา หรือกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จนกระทั่งมีภัยเกิดขึ้นและมีกระดมกำลังอย่างเต็มรูปแบบ การจัดแบบจำลองการเกิดภัยพิบัตินี้ มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการปฏิบัติงานการช่วยเหลือ ผู้ประสบภัยตามแผนที่กำหนดไว้ เพื่อจะได้ปรับปรุงการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ให้สามารถทำงานได้อย่างมี ประสิทธิภาพสูงสุด โดยใช้เวลาน้อยที่สุดและมีการสูญเสียน้อยที่สุด

1.2. การเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ และยานพาหนะสำหรับดำเนินงาน

เพื่อให้การดำเนินงานช่วยเหลือผู้ประสบภัย เกิดประสิทธิภาพสูงสุด สามารถดำเนินการได้ทันทีเมื่อเกิดภัย ผู้รับผิดชอบในระดับจังหวัดควรจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ และยานพาหนะสำหรับดำเนินงานดังนี้

1.2.1.การเตรียมวัสดุ อุปกรณ์

จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ที่เกี่ยวกับการดูแลและรักษาสัตว์ป่วย ซึ่งจะต้องมีหนังสือแจ้งรายละเอียด ชนิด จำนวน และสถานที่เก็บ ซึ่งพร้อมใช้งานได้ทันที ซึ่งประกอบไปด้วย

➤ หลอดและเข็มฉีดยา สำหรับใช้ฉีดวัคซีนป้องกันโรค และรักษาสัตว์ป่วย

- ยาปฏิชีวนะและยารักษาแผล และวัสดุที่ใช้สำหรับรักษาแผลสด
- วัคซีนสำหรับป้องกันโรค
- วัสดุสำหรับเก็บตัวอย่าง เช่น เจาะเลือดและเก็บซีรัม
- น้ำยาฆ่าเชื้อโรค
- ที่ใส่น้ำยาฆ่าเชื้อโรค
- รองเท้าบูธ
- แบบรายงานต่างที่ดำเนินการ

1.2.2. การจัดเตรียมยานพาหนะ

จัดเตรียมยานพาหนะสำหรับการช่วยเหลือผู้ประสบภัย เช่น การอพยพสัตว์ การขนส่ง เสบียงสัตว์ เป็นต้น เพื่อให้มีความพร้อม โดยระบุผู้รับผิดชอบให้ชัดเจน ควรมีการวางแผนการใช้นยานพาหนะมีบัญชีกำหนดผู้รับผิดชอบ พนักงานประจำรถ หมายเลขทะเบียน และสังกัดหน่วยงาน รถทุกคันจะต้องมีการบำรุงรักษาอย่างสม่ำเสมอ เพื่อสามารถใช้ได้ทันที และแจ้งแผนการใช้งานให้ผู้เกี่ยวข้องทราบด้วย

1.3. การจัดเตรียมสถานที่สำหรับการอพยพสัตว์สู่ที่ปลอดภัย

ในพื้นที่เสี่ยงภัย หากไม่มีสถานที่ธรรมชาติสำหรับอพยพสัตว์ สู่ที่ปลอดภัยที่อยู่ใกล้เคียง จะต้องมีการจัดสร้างสถานที่ถาวรสำหรับอพยพสัตว์เมื่อเกิดภัย โดยประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเรื่องงบประมาณ และการก่อสร้าง หรืออาจมีการแจ้งเตือนเกษตรกรไม่ให้นำสัตว์เข้ามาเลี้ยงในพื้นที่ดังกล่าว ในฤดูเสี่ยงภัย

2. ขณะเกิดภัย

2.1 จัดตั้งศูนย์เฉพาะกิจเพื่อติดตามสถานการณ์ รวบรวมข้อมูลความเสียหาย รายงานความเสียหายให้ความช่วยเหลือ

2.2 ดำเนินการอพยพสัตว์ไว้ที่ปลอดภัยตามจุดที่เตรียมไว้

2.3 สนับสนุนเสบียงอาหาร เวชภัณฑ์ และการตรวจสอบสุขภาพสัตว์ รักษาสัตว์ และฉีดวัคซีนป้องกันโรค

3. หลังเกิดภัย (การเยียวยาฟื้นฟู Recovery)

3.1 สสำรวจความเสียหายด้านปศุสัตว์

3.2 ประเมินมูลค่าความเสียหายอัตราการช่วยเหลือ

3.3 เสนอขอความช่วยเหลือโดยผ่าน ก.ช.ภ.อ. และ ก.ช.ภ.จ. และงบบกลางกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ต่อไป

3.4 ฟื้นฟู เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ ตรวจสอบสุขภาพสัตว์ รักษาสัตว์ป่วย มอบเวชภัณฑ์และยาถ่ายพยาธิ